

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
development of ready-made lessons Health Education and Physical
Education Learning Subject Group
about health promotion Grade 4

ณัฐมิน ดายะ¹, นีรนาท จุลเนียม²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป และ 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุภกนิจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) บทเรียนสำเร็จรูป และ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละหน่วยของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกใช้เกณฑ์หาประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน.

ผลการวิจัยพบว่า

1. พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุภกนิจักร มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.71/80.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ โรงเรียนวัดผาสุภกนิจักร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ : การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป, สร้างเสริมสุขภาพ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop program instruction and 2) to study learning achievement of student who studied with program instruction in physical education learning substance group on “Health Promotion” of Prathumsuksa 4, Watphasukmaneejak school. The sample consisted of 14 Prathumsuksa 4 students of Watphasukmaneejak school under the jurisdiction of Nonthaburi primary educational service area office 2 in the first semester on the academic year 2020 determined by (Purposive Sampling) . The instruments used in the study were 1) program instruction and 2) learning achievement test in each unit of program instruction in physical education learning substance group of Prathumsuksa 4. To determine the efficiency of the training set, used E_1/E_2 efficiency criterion of 80/80. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation.

The results of the research were:

1. develop program instructional in physical education learning substance group on “Health Promotion” of Prathumsuksa 4 , Watphasukmaneejak school , it found that the efficiency was equal 80.71/80.71 that higher than the specified criteria 80/80.

2. Post learning achievement of Prathumsuksa 4 students who studied with program instruction in physical education learning substance group on “Health Promotion” of Prathumsuksa 4 , Watphasukmaneejak school showed pre studied was higher than post studied.

Keywords: Ready-made lesson development, health promotion

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการช่วยให้คนพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพทั้งในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ตลอดช่วงของชีวิตเป็นการวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงวัยแห่งการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถที่จะดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเอง สร้างพลังครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างสรรค์พัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยรวมอย่างสันติสุข จนวิสัยสุดท้ายของชีวิตนั้นจึงกล่าวได้ว่า การศึกษานับเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางรากฐานสร้างสรรค์พัฒนาความเจริญมั่งคั่งและแก้ไขปัญหาต่างๆ แก่สังคม ตั้งแต่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ (ไมตรี อยู่ภักดี, 2550)

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศให้เท่าทันกับ ความเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินการไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อสามารถพัฒนาคนในประเทศให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคมที่เปลี่ยนแปลง และร่วมมือแข่งขันได้อย่างเหมาะสม ทัดเทียม โดยยังสามารถดำรงความเป็นไทยได้ในสังคมโลก (รัตนาภรณ์ สุกุณี, 2556)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาดำเนินชีวิต แนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรอบรู้ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ รวมทั้งต้องส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ (สำลี เก่งทอง, 2554) การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูผู้สอนเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล และเป็นสารสนเทศเพื่อเป็นช่องทางในการส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพประสิทธิผลเป็นประโยชน์ต่อไป (สะท้าน โชคบัณฑิต, 2556)

บทเรียนสำเร็จรูป เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยประกอบไปด้วย เนื้อหาหลัก มีแบบฝึกหัด แบบทดสอบย่อยท้ายแผน เนื้อหาบทเรียนเรียงจากง่ายไปหายาก ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งจะสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการ ใช้เวลาตามความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ (เอกสิทธิ์ จันทร์ทอง, 2549) นอกจากนี้ ทิชากร พรหมศิริเดช (2557: 12) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง ความร้อนและสสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ 92.60/85.60 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7841 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ ทองคุณ หนองพร้าว (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ 89.87/87.08 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7294 คิดเป็นร้อยละ 72.94 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนมาก ประกอบกับ บุญชม ศรีสะอาด (2555 : 76-83) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูปมีลักษณะและความเหมาะสมในการนำไปใช้แตกต่างกัน โดยเฉพาะบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง เป็นสื่อการ

เรียนอย่างหนึ่งที่น่าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล บทเรียนจะมีลักษณะการวางเนื้อหาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยจัดเรียงเนื้อหาไว้ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับ สามารถเรียนรู้เมื่อใด เวลาใด ที่ไหนก็ได้

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการศึกษาที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษาไทยที่พึงประสงค์ คือ การจัดกระบวนการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดทั้งฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทำให้มีความรู้ลึกซึ้งและกว้างไกล (Learn to know) เรียนรู้ให้เข้าใจ ทำได้ (Learn to do) เรียนรู้จนรู้จักและเข้าใจวิธีคิดสู่การปฏิบัติในอาชีพนั้นๆ (Learn to be) ทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาประยุกต์เข้ากับตัวเองอย่างกลมกลืน สร้างสรรค์ เพื่อความสุขให้ตนเองและคนรอบข้าง (กิตติยวดี บุญซื่อ, 2551: 23)

สภาพปัจจุบันการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 นักเรียนค่อนข้างมีปัญหาในด้านการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา ซึ่งโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสำคัญต่อวิชาการเกี่ยวกับสุขศึกษา ผลที่ตามมาคือนักเรียนไม่มีสุขนิสัยที่ดี ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านการรักษาความสะอาด และการดูแลพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาสุขศึกษา ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีพยายามมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหานี้ด้วยการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อใช้เป็นนวัตกรรมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาสุขศึกษา เพื่อปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาด การปฏิบัติตนที่ถูกสุขอนามัยที่ดี รักการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย และพัฒนาสร้างเสริมสุขภาพ รู้จักการป้องกันโรคให้กับนักเรียน เน้นให้เห็นความสำคัญของวิชานี้ และเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อใช้เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,778 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ((Purposive Sampling))

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จำนวน 5 เล่ม ประกอบด้วย

- 1) เรื่อง สุขภาพดีมีสุข
- 2) เรื่อง โรคควรรู้
- 3) เรื่อง ตัวเรากับการกิน
- 4) เรื่อง ตัวเรามีสุข
- 5) เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 เล่ม ประกอบด้วย

- บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1 เรื่อง สุขภาพดีมีสุข
- บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 2 เรื่อง โรคควรรู้
- บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3 เรื่อง ตัวเรากับการกิน
- บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 4 เรื่อง ตัวเรามีสุข
- บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5 เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้จากการเรียนด้วยบทเรียน สำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยโดยใช้ One Group Pretest - Posttest Design

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,778 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 คน ซึ่งได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละหน่วยของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างและพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป
  - 1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2563 ซึ่งมีจำนวน 5 เรื่อง คือ
    - บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 1 เรื่อง สุขภาพดีมีสุข
    - บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 2 เรื่อง โรคควรรู้
    - บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 3 เรื่อง ตัวเรากับการกิน
    - บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 4 เรื่อง ตัวเรามีสุข
    - บทเรียนสำเร็จรูปเล่มที่ 5 เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย
  - 1.2 ศึกษาเนื้อหาหลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ เพื่อตัดสินใจเลือกรูปแบบ หรือวิธีการแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยตัดสินใจเลือกสร้างสื่อนวัตกรรมประกอบการสอน ประเภทบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรง (Linear Programs) ตามแนวการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปของ เปรี๊ยะ กุมุท (2549: 55 - 70) และอานนท์ หินแก้ว (2558: 61 - 68)
  - 1.3 ดำเนินการสร้างและพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้
    - 1.3.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบถึงสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดแนวคิดในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปได้ดียิ่งขึ้น
    - 1.3.2 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในข้อ (1) มาผนวกเข้ากับความต้องการของนักเรียนและตั้งจุดประสงค์เฉพาะในการสร้างบทเรียนแต่ละเรื่อง เพื่อให้มีความพอเหมาะที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

1.3.3 วางโครงสร้างการเขียนบทเรียนสำเร็จรูป โดยวางเนื้อหาแต่ละตอนที่มีความสัมพันธ์กันตามลำดับจากง่ายไปหายาก

1.3.4 รวบรวมเอกสาร ตำรา และภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะนำมาเขียนบทเรียนสำเร็จรูป

1.3.5 สร้างบทเรียนสำเร็จรูปแต่ละเรื่อง โดยมีเนื้อหาครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 5 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 เรื่อง สุขภาพดีมีสุข จำนวน 3 ชั่วโมง

เล่มที่ 2 เรื่อง โรคควรรู้ จำนวน 3 ชั่วโมง

เล่มที่ 3 เรื่อง ตัวเรากับการกิน จำนวน 3 ชั่วโมง

เล่มที่ 4 เรื่อง ตัวเรามีสุข จำนวน 3 ชั่วโมง

เล่มที่ 5 เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย จำนวน 3 ชั่วโมง

โดยแต่ละเล่มประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้บทเรียนสำเร็จรูป จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน กรอบเนื้อหาสลับกรอบแบบฝึกหัด เฉลยแบบฝึกหัด แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

1.4 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอคำชี้แนะแก้ไขปรับปรุงบทเรียนสำเร็จรูปในเบื้องต้น ทำการแก้ไขปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะแล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูป นำผลคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยเทียบกับเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2555: 62) โดยให้ค่าความเหมาะสมเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.51 ขึ้นไป และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ไม่เกิน 1.00 จึงถือว่าเป็นบทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้ได้ ผลการประเมินบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.83 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.38 หมายความว่า บทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยค้นคว้าสร้างขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 นำบทเรียนสำเร็จรูปมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน กลุ่มละ 1 คน รวมจำนวน 3 คนจากโรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เพื่อศึกษาความยากง่ายของภาษาและดูการสื่อความหมายว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่ แล้วปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสำเร็จรูป ครั้งที่ 1

1.6 นำบทเรียนสำเร็จรูปมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ที่เรียนเก่ง 3 คน ปานกลาง 4 คน และอ่อน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คนจากโรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เพื่อศึกษาความยากง่ายของภาษาและดูการสื่อความหมายว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่ แล้วปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสำเร็จรูปครั้งที่ 2

1.7 นำบทเรียนสำเร็จรูปไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้จริง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน จากโรงเรียนวัด

ผาสุกมณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของบทเรียนสำเร็จรูปแต่ละเล่ม

1.8 จัดทำบทเรียนสำเร็จรูปที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละเล่มของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา แต่ละหน่วยของบทเรียนสำเร็จรูป

2.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์จากตำรา การสร้างแบบทดสอบ ตำราการวัดผลและประเมินผล

2.3 ดำเนินการสร้างแบบทดสอบ แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 40 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ข้อสอบผ่านเกณฑ์ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00

2.5 นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งเรียนเนื้อหาสาระ เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 30 คน เพื่อนำแบบทดสอบมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก

2.6 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 82) โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง .20 ถึง .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ไว้จำนวน 30 ข้อ ปรากฏว่า ข้อสอบที่ถูกคัดเลือกมีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.40 ถึง 0.63 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .29 ถึง 0.75 ไว้จำนวน 30 ข้อ

2.7 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 84) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

2.8 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉบับจริง จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา

2.9 วางแผนการดำเนินการเลือกรูปแบบการวิจัย โดยใช้การทดลองแบบกลุ่มเดียว (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2548: 249)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โดยผู้วิจัยนำบทเรียนสำเร็จรูปที่ได้จากการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดผาสุกมณีจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอน โดยใช้

บทเรียนสำเร็จรูปเป็นสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในเวลาเรียนปกติ ซึ่งได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบการใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยก่อนที่นักเรียนจะใช้บทเรียนสำเร็จรูปครูควรปฏิบัติดังนี้

2.1 ครูชี้แจงและอธิบายวิธีการศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูป ให้นักเรียนมีความเข้าใจและพร้อมที่จะศึกษา

2.2 แจกบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนทุกคนศึกษา และให้นักเรียนอ่านวิธีการใช้บทเรียนอีกครั้งหนึ่งจนเข้าใจ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วปฏิบัติตามคำชี้แจงอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

2.3 ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียนที่ผู้วิจัยค้นคว้าพัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการหาประสิทธิภาพและคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การวิเคราะห์ความถูกต้อง และความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูป ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.2 การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนใช้ในการศึกษาจริง

1.3 การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดย

1.3.1 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

1.3.2 หาค่าความยากง่าย (P)

1.3.3 หาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้วิธีของ Brennan

1.3.4 หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีของ Lovett

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

2.1 หาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้ค่าร้อยละของคะแนนพัฒนาการเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 70

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2551: 501-502)

1.1.1 การหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) โดยการประเมินจากคะแนนการทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดของนักเรียนในแต่ละกิจกรรมของบทเรียนสำเร็จรูป

1.1.2 การหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) โดยการประเมินจากคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้

1.2 การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC

1.3 การหาค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 86)

1.4 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร B (discriminati B) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 83) โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มเป็นเกณฑ์ในการกำหนดผู้รอบรู้ และไม่รอบรู้

1.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรของโลเวต (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 85)

2. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 84)

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 74)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏว่าดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย

หน่วยย่อยที่	บทเรียนสำเร็จรูป	E_1	E_2	E_1/E_2
1	สุขภาพดีมีสุข	80.00	80.71	80.00/80.71
2	โรคควรรู้	80.71	80.71	80.71/80.71
3	ตัวเรากับการกิน	80.71	80.71	80.71/80.71
4	ตัวเรามีสุข	83.57	80.71	83.57/80.71
5	เสริมสร้างร่างกาย	80.00	80.71	80.00/80.71
	เฉลี่ย	80.99	80.71	80.99/80.71

จากตารางที่ 1 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปชุด เสริมสร้างร่างกาย มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 80.99/80.71 เมื่อพิจารณาเป็นเล่ม พบว่า เรื่อง สุขภาพดีมีสุข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.71 เรื่อง โรคควรรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.71/80.71 เรื่องตัวเรากับการกิน มี

ประสิทธิภาพเท่ากับ 80.71/80.71 เรื่อง ตัวเรามีสุข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.57/80.71 และ เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.71

2. ผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เสริมสร้างร่างกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$ %) จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง เสริมสร้างร่างกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

N	ก่อนเรียน (30 คะแนน)		หลังเรียน (30 คะแนน)		พัฒนาการ	
	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ผลต่างของคะแนน ก่อนและหลังเรียน	ร้อยละ
14	11.00	36.67	27.79	92.62	16.79	55.95

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ได้คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.67 ของคะแนนเต็ม ได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียน ได้คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.62 และมีคะแนนพัฒนาการ คิดเป็นร้อยละ 55.95

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน และหลังเรียน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

N	ร้อยละ		คะแนนพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	
1 – 5	36.67	92.62	55.95

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนพัฒนาการของนักเรียนหลังจากที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 55.95 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปชุด สร้างเสริมสุขภาพ มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 80.99/80. เมื่อพิจารณารายเล่ม พบว่า เรื่อง สุขภาพดีมีสุข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.71 เรื่อง โรคควรรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.71/80.71 เรื่อง ตัวเรากับการกิน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.71/80.71 เรื่อง ตัวเรามีสุข มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.57/80.71 และ เรื่อง เสริมสร้างร่างกาย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.71 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ จักรพงษ์ พร่องพรมราช (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รายงานพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้าง (Think Pair Share) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.17/86.18 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วย บทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้างสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้บทเรียน สำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ คู่คิดคู่สร้าง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .01 4) บทเรียนสำเร็จรูป รายวิชาสุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้างที่พัฒนาขึ้น มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.728 แสดงว่านักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 72.80 5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป รายวิชา สุขศึกษา เรื่อง การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้าง สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับพอใจมากที่สุด

2. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 36.67 ของคะแนนเต็ม ได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียน ได้คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.62 และมีคะแนนพัฒนาการ คิดเป็นร้อยละ 55.95 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่าการสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความก้าวหน้าและพัฒนาการเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนที่สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างและความสามารถระหว่างบุคคล การเสริมแรง และก่อนนำบทเรียนสำเร็จรูปไปทดลองใช้ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญหลายครั้ง ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจในบทเรียนสำเร็จรูปและทำคะแนนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณิ นารี (2552: 72-73) ซึ่งได้ทำการศึกษาคำใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงประกอบภาพการ์ตูนที่มีประสิทธิภาพ และความคงทนของการเรียนรู้เรื่องตัวสะกดวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 240 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการศึกษาดังกล่าว การจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และช่วยพัฒนา

ผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ อีกทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีให้กับผู้เรียนด้วย นอกจากนี้บทเรียนสำเร็จรูปยังเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถนำไปใช้สอนแทนครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถนำบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สร้างเสริมสุขภาพ ไปใช้สอนนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ได้โดยปรับให้เหมาะสมกับระดับที่สอนและสภาพผู้เรียน

1.2 ครูผู้สอนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ควรจัดแบบฝึกหัดเสริมสำหรับนักเรียนเก่งที่สามารถทำแบบฝึกหัดในบทเรียนแต่ละเรื่องเสร็จก่อนเวลา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยเลือกเนื้อหาที่เป็นปัญหาการเรียนรู้ในระดับชั้นต่างๆ หรือหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่ควรนำมาพัฒนาเป็นบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปในชั้นอื่นๆ หรือเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีวิธีสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับวิธีสอนแบบต่างๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

กิตติวดี บุญชื่อ. (2551). การเรียนรู้อย่างมีความสุข การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

จักรพงษ์ พร่องพรมราช. (2562). รายงานพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

รายวิชาสุขศึกษาเรื่อง การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดคู่สร้าง (Think Pair Share) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ ปีที่ 45 ฉบับที่ 2.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2551). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ:ธรรมการพิมพ์.

ทิวากร พรหมศิริเดช. (2557). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง

ความร้อนและสสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทองคุณ หนองพร้าว. (2557). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง

จังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.

- _____ . (2545). **หลักการวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาสน์.
- _____ . (2555). **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร**. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาสน์.
- เปรี๊ยะ กุมุท. (2549). **เทคนิคการเขียนโปรแกรม**. กรุงเทพฯ ฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ไมตรี อยู่ภักดี. (2550). **การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา** สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัตนาภรณ์ สกุนี. (2556). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2548). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาสน์.
- สำลี เก่งทอง. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง.
- สะท้อน โชคบัณฑิต. (2556). **การใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพรรณิ นารี. (2552). **การศึกษาการใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงประกอบการ์ตูนที่มีประสิทธิภาพและความคงทนของการเรียนรู้เรื่องการสะกด วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อานนท์ หินแก้ว. (2558). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับครูมัธยมศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 3 (ชาญวิทยา) จังหวัดเพชรบูรณ์**. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- เอกสิทธิ์ จันทรทอง. (2549). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดยโสธร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.